

Vaccinatie van kinderen tegen pneumokokken (2023)

Nr. 2023/09, Den Haag, 20 juni 2023

Samenvatting

Gezondheidsraad

Een pneumokokkeninfectie kan bij jonge kinderen ernstige ziekte veroorzaken. Er bestaan van de pneumokok ruim 90 verschillende types, de zogeheten serotypen. Sinds 2011 worden kinderen gevaccineerd tegen pneumokokken met het vaccin PCV10, dat beschermt tegen 10 van deze serotypen. Door jarenlange vaccinatie zijn de serotypen die PCV10 dekt langzamerhand verdwenen uit de samenleving, de vaccinatie heeft dus goed gewerkt. Andere typen hebben die plaats ingenomen en veroorzaken nu de meeste ziektegevallen onder kinderen. Zolang er geen universeel vaccin is dat tegen alle serotypen beschermt, is het aanpassen van de vaccinatiestrategie eens in de zoveel tijd dus inherent aan pneumokokkenvaccinatie. Een deel van de typen die nu de meeste ziektegevallen veroorzaken onder kinderen wordt gedekt door het PCV13-vaccin en het nieuwe vaccin PCV15, maar niet meer door PCV10. De staatssecretaris van VWS heeft de Gezondheidsraad gevraagd te adviseren over de wenselijkheid van de inzet van deze vaccins

in het Rijksvaccinatieprogramma. De Commissie Vaccinaties van de raad heeft zich gebogen over deze vraag.

Ziekte door pneumokokkeninfectie

Vooraf jonge kinderen dragen pneumokokken bij zich. De bacterie kan zich verspreiden via de lucht en via direct contact. Een pneumokokkeninfectie kan ernstige invasieve ziekte veroorzaken, zoals bloedvergiftiging, hersenvliesontsteking of een invasieve longontsteking (waarbij de bacterie in de bloedbaan doordringt). Na een daling in 2020 neemt het aantal gevallen van deze zogeheten invasieve pneumokokkenziekte (IPD) weer toe onder kinderen jonger dan 5 jaar. In 2021 en 2022 is de incidentie met 8,8 op de 100.000 kinderen op het hoogste niveau van de afgelopen tien jaar. De meeste IPD-gevallen (98%) werden veroorzaakt door typen van de pneumokok die niet door PCV10 gedekt worden.

Potentiële bescherming beschikbare vaccins

Naast PCV10, dat nu wordt aangeboden aan kinderen, zijn ook PCV13 en PCV15 beschikbaar voor gebruik bij kinderen. PCV20, dat al wel beschikbaar is voor volwassenen, is nu (nog) niet beschikbaar voor kinderen.

Omdat vaccinatie met PCV10 goed gewerkt heeft, komen de typen van de pneumokok waar dat vaccin tegen beschermt nu nauwelijks meer voor. Afgaande op de gegevens over welke serotypen de afgelopen vier jaar IPD hebben veroorzaakt kan aangenomen worden dat PCV10 nog tegen 2,5% van de IPD-gevallen bescherming zou kunnen bieden. PCV13 zou tegen 41% (n=97 gevallen in vier jaar) van de IPD-gevallen bescherming kunnen bieden en PCV15 tegen 47% (n=110 gevallen in vier jaar). Op dit moment valt er met PCV13 en PCV15 dus meer gezondheidswinst te behalen dan met PCV10.

Werkzaamheid, veiligheid, aanvaardbaarheid en doelmatigheid

De werkzaamheid van PCV13 en PCV15 is vergelijkbaar en van beide vaccins zijn drie doses nodig (net als voor het huidige RVP-vaccin PCV10). Bijwerkingen zijn over het algemeen mild en van korte duur. De nut-risico-verhouding is vergelijkbaar en zowel vaccinatie met PCV13 als vaccinatie met PCV15 beoordeelt de commissie als aanvaardbaar.

Er zijn van beide vaccins geen recente gegevens over de kosteneffectiviteit bekend, maar de commissie verwacht dat deze niet veel van elkaar verschillen. De prijs van beide vaccins is hetzelfde.

Advies

De commissie adviseert om kinderen pneumokokkenvaccinatie met PCV13 of PCV15 aan te bieden. Op dit moment kunnen deze vaccins de meeste bescherming geven tegen IPD bij kinderen. Met PCV15 valt mogelijk iets meer gezondheidswinst te behalen, maar dat verschil

is niet groot. De commissie kan daarom geen voorkeur uitspreken voor één van beide vaccins.

De commissie merkt op dat met PCV20 waarschijnlijk nog meer gezondheidswinst te behalen valt bij kinderen dan met PCV13 of PCV15. Maar dat vaccin is nog niet beschikbaar voor hen. Na registratie van dit vaccin zal de Gezondheidsraad opnieuw advies uitbrengen over pneumokokkenvaccinatie van kinderen. Tot die tijd beveelt zij aan om kinderen PCV13 of PCV15 aan te bieden.

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement ‘voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek’ (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. Vaccinatie van kinderen tegen pneumokokken (2023).
Den Haag: Gezondheidsraad, 2023; publicatienr. 2023/09.

Auteursrecht voorbehouden